

Dagthema: 'Toen was geloof heel gewoon'

Overweging 29 april – Jan Meijer

Lector: Liesbeth Broekhoff

“... Persoonlijk ervaar ik de gesprekken over geloof in mijn persoonlijke maar ook zeker zakelijke leven als bijzonder omdat het je een beter gevoel geeft waar mensen voor staan. Het raakt mensen om te praten over waar ze in geloven en hoe ze daartoe gekomen zijn ...”

Eerste lezing uit Deuteronomium 4:32-34 en 40

Tweede lezing uit Johannes 15:1-8

Derde lezing: Toen was geloof heel gewoon – luisterlied van Stef Bos

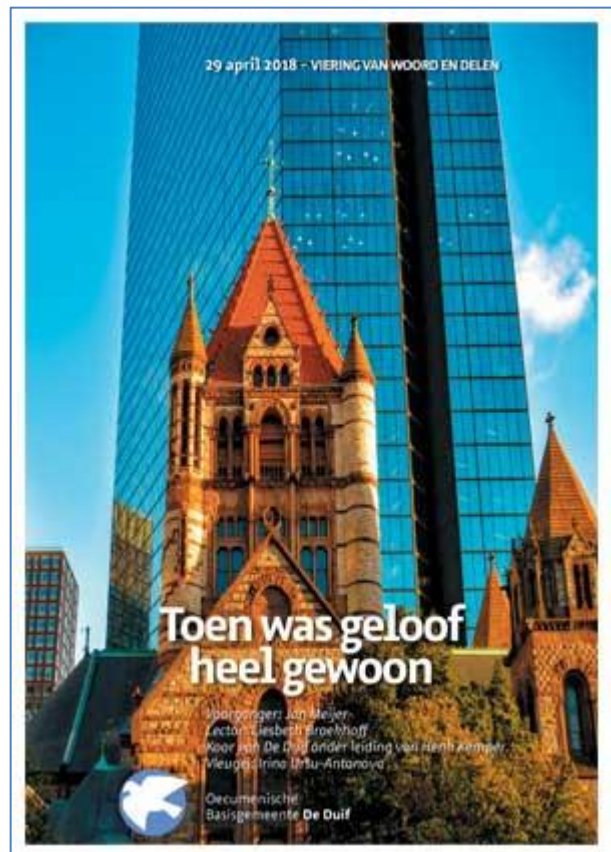
Openingsgebed en lied Welkom

Stef Bos

Op een dag ben je geboren
Uit samengaan ontstaan
Uit een lange rij van mensen
Die nog diep in jou bestaan
Met hun angsten en verlangens
Met al hun liefde en hun pijn
Daar ver in het verleden
Ligt de bron van wie wij zijn

En wat wij nu verkeerd doen
Zal jij ons moeten vergeven
En al zal je ons soms haten
Jij komt ons in jezelf tegen
Want al vind je ook de vrijheid
Wij zijn in elkaar gevangen
Al zal jij ons ontwijken
Wij blijven jou omarmen

Welkom in de wereld
Welkom in de tijd
Welkom in ons leven
Welkom in ons huis
Welkom in de wereld
Welkom in de tijd
Welkom in ons midden
Welkom in ons huis

En op een dag dan zal jij hier weggaan
Naar daar waar wij niet zullen zijn
Als een schip dat in de toekomst
Aan onze horizon verdwijnt
Naar een tijd die wij nooit zullen kennen
Jaren die nog niet bestaan
Nieuwe muren om te slechten
Nieuwe bruggen om te slaan

Wees welkom in de wereld
Welkom in de tijd
Welkom in ons leven
Wees welkom in ons huis
Welkom in de wereld
Welkom in de tijd
Wees welkom in ons midden
Welkom in ons huis

Inleiding

Wat een mooi welkom van Stef Bos aan iedereen die vanmorgen ons huis is binnengekomen om deze viering mee te beleven. En een welkom van Liesbeth en mij in een Duif waar het niet uitmaakt wie of wat je bent, waar je ook vandaan komt en wat je geloof of overtuiging ook is. En waar ook de frequentie van je bezoek in het verleden of de toekomst niet van belang is voor de hartelijkheid van het welkom in het hier en het nu.

Geloven: In de toekomst

Leven in het moment met een positieve kijk naar de toekomst. Daar gaat het vandaag over. Al lijkt de titel “Toen was geloof heel gewoon” de aanleiding voor een uitgebreide nostalgische overweging. De werkelijke aanleiding voor de titel is het lied van Stef Bos, waar we straks naar luisteren en dat hij speciaal schreef voor de documentaire van de EO met de gelijknamige titel. Ook een aanleiding is het boekje dat Stephan Sanders en Mirjam Sterk samen schreven: “Geloven: In de toekomst”.

Met Stephan heb ik vorige week gesproken en ook al eerder zijn interview in het programma de Verwondering gezien. Het boekje en het interview kan ik van harte aanbevelen. Stephan is zelf sinds twee jaar weer tot zijn geloof in God gekomen en heeft zich aangesloten bij de geloofsgemeente in de Sint Nicolaaskerk. Mirjam Sterk is onder andere lid van de tweede kamer voor het CDA geweest. In het boekje staan boeiende visies over geloven, het niets, het iets, God en de ontwikkeling van de kerk in de toekomst.

Toen was geloof heel gewoon

De lezingen van vandaag zijn uit Deuteronomium en Johannes.

Lezingen die aanleiding waren voor een mooie liturgieavond.

In Deuteronomium herkennen we straks de titel: Toen was geloof heel gewoon en in de lezing uit Johannes herkennen we straks de titel van het boekje: Geloven in de toekomst. De derde lezing heet “Toen was geloof heel gewoon” en wordt dit keer niet gelezen maar gezongen door Stef Bos. We zingen ook met het koor en luisteren naar de pianomuziek van Irina van de CD “De Duif en die haar bewonen” Ook al zijn het Koor en Irina er niet.

Mijn wens is dat de liederen en de titel van de cd “De duif en die haar bewonen” van toepassing mag zijn en blijven. Met name voor onze gemeente: Het “geloof, hoop en liefde” en onze mooie gezamenlijke vieringen. Liesbeth en ik wensen ons met elkaar een viering die dat met elkaar verbindt.

Dan vraag ik om een moment stilte om verbinding te voelen met elkaar en de Eeuwige.

Gebed om vergeving

“Wie anderen niet kan vergeven,
maakt de brug kapot,
waar je zelf nog overheen moet”.

Dag na dag proberen wij elkaar gelukkig te maken.
Dag na dag proberen wij veel goede wil op te brengen,
Soms lukt het ons, soms ook niet.
Steeds proberen we eerlijk te leven,
tegenover onszelf, tegenover de ander,
maar niet altijd slagen wij daarin.

Leer ons over de zwakheden van anderen heen te
stappen en altijd opnieuw te blijven geloven
in de goede bedoelingen van de ander.
Leer ons goed te zijn en laat vergeving duidelijker
worden in onze vergeving aan elkaar.
En bruggen blijven bouwen naar elkaar.
Amen.

Lied

Huub Oosterhuis / Thom Löwenthal

Dat ik aarde zou bewonen,
niet op vleugels als een arend,
niet in schemer als een nachtuil,
niet kortstondig als een bloem,

niet op vinnen onder water,
niet gejaagd en niet de jager,
niet op hoeven, niet met klauwen,
maar op voeten twee.

Om de verte te belopen,
om de horizon te halen
en met handen die wat kunnen:
kappen, ruimen, zaaien, oogsten;

met een neus vol levensadem,
met een buik vol van begeren,
met een hoofd niet in de wolken,
wel geheven naar de zon.

Om te overzien die aarde,
haar te hoeden als een kudde,
haar te dienen als een akker
en te noemen bij haar naam.

Dat ik ben, niet meer of minder,
dan een mens, een kind van mensen,
één van velen, één met allen,
groot en nietig, weerloos vrij

om te zijn elkaar tot zegen,
om te gaan een weg van dagen,
liefdesweg, die ooit zal leiden
naar een menselijk bestaan.

Eerste lezing: Deuteronomium 4:32-34 en 40

Denk aan alles wat God gedaan heeft. Volk van Israël, denk eens terug aan het verleden. Nooit eerder is er een volk geweest dat hetzelfde heeft meegemaakt als jullie. Vraag het maar aan alle mensen, overal op aarde. Denk maar aan alle gebeurtenissen uit het verleden, vanaf de schepping tot nu.

Nooit eerder is er een volk geweest zoals jullie! Een volk dat Gods stem gehoord heeft vanuit het vuur.

Geen enkel volk hoorde ooit Gods stem en bleef toch in leven. En nooit eerder heeft god een volk uitgekozen dat werd onderdrukt door een ander volk. Nooit eerder heeft een god zulke geweldige wonderen gedaan voor een volk. Nooit eerder heeft een god zo hard voor een volk gevochten, en hun vijanden zo bang gemaakt. Geen enkele God heeft zoveel macht als onze God! De Heer is de enige God Volk van Israël, jullie hebben zelf gezien wat de Heer allemaal voor jullie deed. Houd je daarom aan de wetten en de regels van de Heer, die ik jullie vandaag geef. Dan zal het goed gaan met jullie en jullie kinderen. En dan zullen jullie lang leven in het land dat de Heer jullie zal geven.

Tweede lezing: Johannes 15:1-8

Jezus zei tegen zijn leerlingen: "Ik ben de stam van Gods druivenplant, en jullie zijn de takken.

God zelf is de tuinman. Hij haalt de takken weg waar niets aan groeit.

En de takken waaraan druiven groeien, maakt hij kort.

Want dan komen er in het volgende jaar nog meer druiven aan.

Jullie lijken op de goede takken die kort gemaakt zijn. Want door mijn woorden is het slechte uit jullie weggehaald, en zijn jullie rein geworden.

Jullie moeten met mij verbonden blijven, en ik met jullie.

Want dan alleen kunnen jullie op een goede manier leven.

Net zoals er alleen druiven groeien aan takken die aan een stam vastzitten. Aan losse takken kunnen geen druiven groeien.

Ik ben de stam van de druivenplant en jullie zijn de takken.

Als jullie met mij verbonden blijven en ik met jullie, dan zul je veel goeds kunnen doen.

Maar zonder mij kun je niets. Als je niet met mij verbonden blijft, loopt het slecht met je af.

Dan lijkt je op een tak die van de stam gehaald is. Zo'n tak verdort, en hij wordt opgeruimd en in het vuur gegooid.

Jullie moeten dus met mij verbonden blijven, en naar mijn woorden luisteren. Dan zal alles wat je vraagt, gebeuren.

Jullie zullen dan, als leerlingen van mij, veel goede dingen doen.

Zo maken jullie de hemelse macht van Vader zichtbaar.

Lied en derde lezing

Stef Bos

Toen was geloof heel gewoon

Mijn vader was van voor de oorlog, kind van Kuyper en Colijn
mannenbroeders, orgelklanken, institutie van Calvijn,
tijd van werken om den brode, maar het kon niet met brood alleen,
bidden voor het avondeten, zondagsrust en nergens heen.

En op een dag werd alles anders de kerk stond niet meer in het midden
en hij zat daar met gevouwen handen en zag een andere tijd beginnen
maar hield zich vast aan zijn principes, man van daden bij het woord,
man van houvast en tradities, samen zingen in een koor.

Toen was geloof heel gewoon

en onweerlegbaar was de waarheid van de Vader en de Zoon,
toen de schaduw van de oorlog langzaam wegtrok uit dit land,
land van wolken en van woorden, land van God en middenstand.

Mijn moeder was van voor de oorlog, het leven was nog afgelijnd,
altijd binnen grenzen blijven, God is groot en wij zijn klein,
heel het leven stond geschreven, van de wieg tot aan het graf,
een rechte weg om niet te dwalen en je wist altijd waar je was.

Maar die tijd van Tien Geboden, ze viel langzaam uit elkaar,
dansen was niet meer des duivels, alles lag opeens op straat.
Vrije liefde, idealen, een bonte optocht trok voorbij
en een deel van haar wou meegaan, maar het was niet meer haar tijd.

Toen was geloof heel gewoon

en onweerlegbaar was de waarheid van de Vader en de Zoon,
toen de schaduw van de oorlog langzaam wegtrok uit dit land,
land van wolken en van woorden, land van werken en van kerken,
land van God en middenstand.

Overweging

Zoals Stef Bos zingt:” Toen was geloof heel gewoon. Het leven leek zo afgelijnd.

Altijd binnen grenzen blijven, God is groot en wij zijn klein”.

In Deuteronomium staat:” Houd je aan de wetten en de regels, dan zal het goed met jullie gaan en zullen jullie lang leven”.

Mijn gedachte erachteraan was: “In de gloria. In Excelsis Deo!”.

Al langer twijfel?

Zo simpel en zo overzichtelijk. De kerken vol en iedereen tevreden. Het goede doen.

Maar dan komen de vragen.

Kies maar welke vraag jij wilt beantwoorden met een constructieve oplossing die ons in de Duif van pas kan komen. Hou je vast want er zijn er nog al wat.

Is dat geloof dan verdwenen door het teruglopen van het kerkelijk zijn? Of zijn we aan dat geloof en de consequentie ervan gaan twijfelen. Twijfelen de kerkgangers eigenlijk al veel langer en durfde of wilde daar niemand over praten? Zijn wij als kerkgangers zelf gaan snoeien in ons geloof of zijn de niet kerkgangers zoals in Johannes bedoeld wordt de gesnoeide takken, die in het vuur gegooid zijn of worden en eeuwig verloren zijn.

Geloven ze dan echt niet meer of geloven ze op een andere manier en leven ze op een andere manier, waarbij naar de kerk gaan de tak was die zij schijnbaar zonder er bij na te denken zelf hebben weggesnoeid?

Past de kerk nog in onze levensstijl?

Past naar de kerk gaan niet meer in de hedendaagse levensstijl van volle agenda's, social media en alles wat je wilt weten is te vinden op een zoekmachine?

Gaan wij als christelijke gelovigen wel met onze tijd mee en wat is onze tijd dan en willen we dat wel op die manier?

Zijn aantallen belangrijk uit oogpunt van geloofsbeleving en samenzijn? Of is dat een praktisch economisch standpunt om “betaalbaar” samen te kunnen zijn? Geloven we nog in de toekomst van het geloof en de kerk?

Dat zijn nogal wat en eigenlijk te veel vragen. Alhoewel; we zijn een zoekende kerk die, zoals uit het welkom blijkt, zich opstelt voor iedereen.

Ontmoeting, luisterend gesprek & contact

Laat ik beginnen om vast te stellen dat we met ieder één zijn hier vandaag. Het vieren van jouw geloof met één of meer anderen is belangrijk, zoals leven met elkaar belangrijk is. Hier in de kerk beleef je jouw geloof tijdens of na de viering. Door de ontmoeting met elkaar en door een luisterend gesprek, waarbij je elkaar echt hoort.

Of het vieren van je geloof tijdens de mooie voorbereiding van deze viering, waarbij we met Thea, Lida en Liesbeth naar aanleiding van de teksten tot mooie persoonlijke verhalen kwamen. Ook of misschien juist op die maandagavond beleef je het geloof in een luisterend gesprek en het contact met elkaar.

Ook buiten de kerk beleef je het geloof in het dagelijkse leven. Wel of niet arbeidzaam.

Dat contact over geloof is inmiddels wat ongewoner. Dus in die zin was het geloof toen heel gewoon. Je wist bijna van iedereen in je omgeving of hij of zij gelovig was of niet en zodoende was de drempel lager om tot een gesprek te komen.

In deze tijd is die drempel hoger en nodigt niet uit om een gesprek over het geloof te beginnen en mensen mee te vragen naar een viering.

Juist in dat “toen was geloof heel gewoon” zijn de niet kerkelijken blijven steken. Veel mensen geven aan nog wel gelovig te zijn maar niet meer kerkelijk. En bij kerkelijk zijn denken ze aan de periode van “toen was geloof heel gewoon” uit het lied van Stef Bos.

Geloof is gewoon

Wat de drempel ook niet lager maakt is het dagelijks leven van mensen die als je aan ze vraagt hoe het gaat “druk, druk, druk” roepen. Soms leent de samenstelling van het gezin met opgroeiende kinderen zich een tijd niet om op zondagochtend naar de kerk te kunnen gaan.

Allemaal takken die zijn gegroeid en waarvan we zouden willen dat de almachtige tuinman die takken wel even definitief snoeit.

De kerken weer vol en geloof is weer gewoon.

Dan denk ik “weer gewoon?” Geloof is gewoon. De toepassing ervan is minder gewoon geworden. Omdat we zelf het geloof in de positieve wending hebben opgegeven? Nee toch! Dat zou de verkeerde manier van snoeien zijn.

De mond ‘snoeien’

Laten we al die meningen en overtuigingen die beweren dat het geloof geen toekomst heeft nu vandaag eens de mond “snoeien” op een manier dat die meningen en overtuigingen niet meer kunnen groeien.

Laten we op een dusdanige manier zelf in onze meningen en overtuigingen gaan snoeien dat er ruimte ontstaat voor groei. Groei in geloof en groei in de toekomst.

Als mensen niet meer naar de kerk komen dan komt de kerk naar de mensen. Een mooie variatie op Mozes en de berg. Om het maar in de Bijbelse hoek te zoeken. En morgen is onze gezamenlijke toekomst die we met elkaar kunnen beleven.

Persoonlijk ervaar ik de gesprekken over geloof in mijn persoonlijke maar ook zeker zakelijke leven als bijzonder omdat het je een beter gevoel geeft waar mensen voor staan. Het raakt mensen om te praten over waar ze in geloven en hoe ze daartoe gekomen zijn. Wie of wat ze ook zijn, waar ze ook vandaan komen en wat hun achtergrond ook is. Waar heb ik dat meer gehoord.

Of dat nu in Nederland, India of Amerika is. Binnen of buiten de kerk.

Trouwens dat maakt de Duif groter dan dat we zien en internationaler dan dat we denken en neem van mij aan geloven is gewoon. Zeker niet minder gewoon, maar anders gewoon dan toen. Daarvoor zullen we moeten snoeien in het gewoon van toen om op een eigentijdse manier met geloofsbeleving en kerkbezoek om te gaan.

Geloof in je doel

Als je een doel wilt bereiken zal je er in moeten geloven. En geloven doen we al. Dat betekent dat we minstens halverwege zijn. En snoeien leidt uiteindelijk weer tot groei.

Mijn geloof in Jezus groeit zoals ook mijn geloof groeit in het contact zoeken met de ander op basis van mijn geloof. Omdat je dan ervaart en weet hoe de ander daarin is gegroeid en waar zijn of haar geloof in het leven en elkaar van afstamt.

Amen

Pianomuziek: Danse Lente pour piano - César Franck – door Irina Ursu-Antonova

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in een kerk
die haar deuren wijd openzet,
waar ieder welkom is
en niemand buitengesloten wordt,
die geen onderscheid maakt
tussen man en vrouw,
tussen goed en slecht,
waar ieder heilig en zondig is,

die geen rangen en standen kent,
maar waar allen van hoog tot laag
werkelijk broeders en zusters van elkaar zijn,

die haar eigen grenzen overschrijdt
en een Tafel bereidt voor allen
die zich tot Jezus Christus bekennen,
die niet heerst maar dient,
waar recht gedaan wordt aan allen,

die niet denkt aan eigen roem,
maar de kleinen eert
en hen optilt uit hun vernedering,

die op uittocht is uit het land van slavernij
en op weg is naar werkelijke bevrijding voor allen,
die haar crisis te boven komt
en blijft getuigen van de hoop
die in haar leeft.

Ik geloof dat ik op deze aarde ben
om iets moois, iets goeds van mijn leven te maken.

Ik geloof dat ik de verplichting heb:
iets moois van deze aarde te maken,
speciaal ook voor anderen.

Ik geloof, dat ik met volle teugen mag genieten
van alles wat deze aarde te bieden heeft,
maar nooit ten koste van een ander.

Ik geloof dat ik naar de geest van Christus moet leven
en mijn medemens de hand moet reiken,
door met hem mee te leven,
en hem begrip en liefde te tonen.

Ik geloof, dat ik door zó te leven
mijn leven zin geef; en dan
is het leven waard geleefd te worden.
Amen.

Pianomuziek

Tafelgebed

1.

Geen taal die Hem vertaalt,
geen lied dat bij Hem haalt,
geen god aan Hem gewaagd.
Zijn handen spelen in
op ieder nieuw begin,
geen ander die ons draagt.
Die in de stilte sprak,
het noodlot onderbrak
en baande nieuwe wegen.
Hij is nog niet verstomd,
Hij zoekt naar ons, Hij komt
in mens na mens ons tegen.

3.

Als alles is volbracht
zal Hij voor ons een stad
van brood en spelen zijn.
De stok die ons regeert,
de bek die ons kleineert,
de dood zal niet meer zijn.
Doorschenen van zijn licht,
doorschijnend ons gezicht,
voltooid is ons verleden.
Wensdromen worden waar,
wij spreken met elkaar
een taal van hoop en vrede.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Dit huis vol mensen,
weet jij wie het zijn ?
Ik mag het hopen.
Heb jij ons geteld,
ken jij ons bij name ?
Dan ben je de Enige.
(3x)

Voorbede en intenties

Onze Vader

Grootvader, Grote Geest,
U was er altijd en voor u was er niets.
Er is er maar een tot wie we bidden kunnen.

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

2.

Het meeste gaat voorbij,
maar meer en meer wordt Hij
de toekomst die ons wacht.
Bij Hem is geen verraad,
Hij zelf heeft ons gemaakt,
Hij peilt en proeft ons hart.
Wij leven maar niet echt,
zijn land van rust en recht
aanschouwen wij van verre.
Woestijn is om ons heen
en allen, één voor één,
vervreemden, vallen, sterven.

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Sioux Indianen, Verenigde Staten

De sterren aan de hemel, ze behoren u,
Van u zijn de grasvlakten van de aarde.
U bent ouder dan alle gebrek,
ouder dan alle pijn,
ouder dan welk gebed.
Grootvader, Eeuwige,
vul ons met licht.
Geef ons inzicht zodat we begrijpen,
geef ons ogen, zodat we zien,
geef ons oren, zodat we horen.
Leer ons hoe te gaan over de aarde
en al het geschapene als familie te zien.
Help ons, want zonder u zijn we niets.
Amen

Mededelingen

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Het zal in alle vroegte zijn, als toen.
De steen is weggerold.
Ik ben uit de grond opgestaan.
Mijn ogen kunnen het licht verdragen.
Ik loop en struikel niet.
Ik spreek en versta mijzelf.
Mensen komen mij tegemoet -
wij zijn in bekenden veranderd.

Het zal in alle vroegte zijn als toen.
De ochtendmist trekt op.
Ik dacht een dorre vlakte te zien.
Volle schoven zie ik, lange halmen,
aren waarin de korrel zwelt.
Bomen omranden het bouwland.
Heuvels golven de verte in,
Bergopwaarts en worden wolken.

Daarachter, kristal geworden, verblindend,
de zee die haar doden teruggaf.

Wij overnachten in elkaars schaduw.
Wij worden wakker van het eerste licht.
Alsof iemand ons bij naam en toenaam
heeft geroepen. (2x)

Dan zal ik leven. (3x)

Zegenbede

Deze Zegenende Liefde is vrij en kent geen voorwaarde,
heeft geen gebod noch verbod, belooft ook geen gewin of succes,
voorspelt geen verlies als je de Zegen niet doorgeeft.

Liefde is Liefde en is vrij, omdat we Liefde zijn.

Liefde geeft eigenschappen als mededogen, begrip, tolerantie, acceptatie.

Liefde is God en God is Liefde.

Dat je deze Zegen en Liefde mag ontvangen en doorgeven naar wie je maar wilt.

